EURÓPSKA
KOMISIA

VYSOKÁ PREDSTAVITEĽKA
EURÓPSKEJ ÚNIE PRE
ZAHRANIČNÉ VECI
A BEZPEČNOSTNÚ POLITIKU

V Bruseli 19. 5. 2014
JOIN(2014) 21 final

SPOLOČNÉ OZNÁMENIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Prvky stratégie EÚ pre verejnú bezpečnosť v Strednej Amerike a Karibiku

SPOLOČNÉ OZNÁMENIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Prvky stratégie EÚ pre verejnú bezpečnosť v Strednej Amerike a Karibiku

I. Verejná bezpečnosť – vec spoločného záujmu

Európsku úniu spája s Latinskou Amerikou a Karibikom rozsiahle strategické partnerstvo, ktoré bolo obnovené a posilnené počas posledného samitu EÚ a Spoločenstva štátov Latinskej Ameriky a Karibiku (CELAC), ktoré sa konalo v januári 2013 v Santiagu de Chile. Tieto dva regióny udržiavajú politické, hospodárske a sociálne väzby, ktoré sú bezprecedentné svojím rozsahom a tematickým obsahom. Úzko spolupracujú a vedú komplexný politický dialóg na všetkých úrovniach – na regionálnej a subregionálnej (Stredná Amerika, Karibik, Andské spoločenstvo a Mercosur), ako aj na bilaterálnej úrovni. EÚ je tiež významným partnerom pre rozvoj Latinskej Ameriky a Karibiku, pričom silný dôraz kladie na sociálnu súdržnosť, hospodársky rozvoj, otázky životného prostredia a bezpečnosť.

Verejná bezpečnosť je v Latinskej Amerike vážnym problémom. Vlády, organizácie občianskej spoločnosti a verejná mienka sa domnievajú, že ide o kľúčový problém s ohľadom na vyhliadky na rozvoj regiónu. Správa Rozvojového programu Organizácie Spojených národov (UNDP) o ľudskom rozvoji v Latinskej Amerike v rokoch 2013 – 2014 zdôrazňuje, že tento región je teraz hospodársky silnejší, je v ňom menej chudoby a konsolidovanejšie demokracie, ale že slabou stránkou je kriminalita a nedostatočná bezpečnosť. Ako sa uvádza v článku 66 vyhlásenia zo samitu CELAC v Havane z 29. januára 2014: „... kriminalita a násilie sú prekážkou pre úplný rozvoj Latinskej Ameriky a Karibiku a zdôrazňujeme, že je potrebné dosiahnuť regionálny konsenzus o vízii pre verejnú bezpečnosť zahŕňajúcej hľadisko ľudského rozvoja ...“. Na samite EÚ – CELAC v Santiagu de Chile boli vyšší úradníci na oboch stranách poverení preskúmať možnosť začleniť oblasti verejnej bezpečnosti do spoločného biregionálneho akčného plánu.

Výzva, ktorú nastoľuje rozsiahla trestná činnosť, vysoká miera násilia so smrteľnými následkami a celkové zhoršovanie verejnej bezpečnosti, je v Strednej Amerike a Karibiku mimoriadne vážna a naliehavá. Mnohé krajiny v týchto dvoch susedných subregiónoch sú vzhľadom na svoju veľkosť a zemepisnú polohu mimoriadne zraniteľné. Ich sektory bezpečnosti a spravodlivosti majú obmedzenú kapacitu a sú vystavené vplyvu silných nadnárodných zločineckých skupín. Výsledkom sú alarmujúce miery beztrestnosti a narastajúce ohrozenie verejnej bezpečnosti. Trestná činnosť svojim vplyvom zasahuje aj

mimo týchto krajín a postihuje alebo má potenciál postihnúť aj Európu. Tak štáty Karibiku, ako aj štáty Strednej Ameriky prijali regionálne bezpečnostné stratégie, ktoré tvoria základ pre regionálnu spoluprácu a volajú po medzinárodnej podpore.

EÚ nemôže v tejto situácii zostávať ľahostajná. Už mnoho rokov je pre krajiny tohto regiónu kľúčovým partnerom v rámci programov spolupráce v oblasti spravodlivosti a predchádzania trestnej činnosti. Členské štáty EÚ realizovali svoje vlastné, často doplnkové činnosti a projekty. Vzhľadom na rozsah nebezpečenstva a jeho význam pre partnerstvo EÚ so Strednou Amerikou a Karibikom v oblasti rozvoja je však potrebné rozvíjať nové, spoločné úvahy o verejnej bezpečnosti v regióne. Cieľom tohto oznámenia je poskytnúť základ pre koherentnú a koordinovanú stratégiu EÚ pre verejnú bezpečnosť v Strednej Amerike a Karibiku s osobitným zameraním na ochranu ľudských práv a podporu reforiem.

Cieľom stratégie EÚ je:

1. vypracovať spolu s daným regiónom spoločný program pre verejnú bezpečnosť, ako súčasť celkového politického a rozvojového partnerstva;

2. posilniť schopnosť vlád riešiť problematiku nedostatočnej bezpečnosti pri súčasnom dodržiavaní ľudských práv a posilňovaní politík prevencie;

3. podporovať regionálnu a medzinárodnú spoluprácu s cieľom vyrovnať sa s nadnárodným rozmerom hrozieb pre verejnú bezpečnosť.

II. Stredná Amerika a Karibik — mimoriadne naliehavá výzva

V Strednej Amerike a Karibiku sa stretávajú dôležité svetové obchodné cesty a ide tu o strategické záujmy. Z toho vychádza potenciál na posilnenie rozvoja v regióne, a to najmä prostredníctvom obchodu a investícií. Problém nedostatočnej bezpečnosti, rozšírený v tomto regióne, však má negatívny vplyv na hospodársky rozvoj a správu a obmedzuje prístup k vzdelaniu, zdravotnej starostlivosti a iným základným službám. Takisto oslabuje demokraciu, ľudské práva a právny štát, pričom tieto hodnoty tvoria jadro toho, čo chce EÚ podporovať.

Slabé miesta sú ešte znásobené zdedenými nedostatkami v hospodárskej štruktúre (napr. chudoba, ekonomická nerovnosť a nezamestnanosť), ktoré najčastejšie postihujú pôvodných obyvateľov a obyvateľov afrického pôvodu. Ďalšie zraniteľné miesta prinášajú sociálne alebo kultúrne faktory, ako sú rozpadávajúce sa rodinné a spoločenské väzby, zvýšené zneužívanie alkoholu a drog a rozšírené násilie založené na rodovej príslušnosti. Napredovanie rozvoja tiež oslabujú prírodné katastrofy.

Ťažkosti pri správe vecí verejných, prítomnosť organizovaného zločinu a nedostatok ekonomických príležitostí sa vzájomným vplyvom ďalej prehlbujú. Hrozia vytvorením

bludného kruhu násilia a nedostatočného rozvoja, v ktorom by Stredná Amerika a Karibik mohli nadlho zostať uväznené. Občania týchto krajín by tak nemohli mať úžitok z hospodárskeho rastu ostatných štátov Latinskej Ameriky a medzinárodný organizovaný zločin by získal silnejšiu základňu.

Existuje niekoľko dôsledkov, ako sa uvádza ďalej.

Štáty v regióne zvádzajú pri plnení si svojej zodpovednosti za verejnú bezpečnosť náročný boj

Najdôležitejšími charakteristikami tohto problému sú:

• Vysoká miera beztrestnosti v dôsledku nedostatočnej kapacity na vyšetrovanie a stíhanie, spojená s rozšírenou korupciou v rámci systémov bezpečnosti a spravodlivosti[1].

• Preplnené a neúčinné väzenské systémy, ktoré namiesto toho, aby viedli k opätovnému začleneniu do spoločnosti a rehabilitácii, vzbudzujú značné obavy týkajúce sa ľudských práv[2].

• Celkový nízky výber daní (menej ako 18 % HDP) a z toho plynúci nedostatok finančných kapacít, aby si mohol štát plniť povinnosti pri poskytovaní verejných služieb a zaisťovaní bezpečnosti. Veľavravným dôsledkom tejto skutočnosti je, že personál súkromných bezpečnostných služieb v celom regióne prevyšuje počtom príslušníkov polície (napr. v Guatemale 6 ku 1; v Hondurase: 4,9 ku 1; v porovnaní s priemernou hodnotou 0,8 ku 1 v 34 európskych krajinách[3], čo ešte zvyšuje nerovnosť, pokiaľ ide o prístup k bezpečnosti.

• Ťažkosti pri kontrole územia a riadení hraníc, znásobené viacerými drobnými, stále nedoriešenými územnými spormi medzi štátmi regiónu, uľahčujú nedovolené obchodovanie s ľuďmi a tovarom v celom regióne[4].

Znepokojujúce ukazovatele ohrozenia bezpečnosti

[1] UNDP, *Regional Development Report for Latin America 2013–14*: *Citizen security with a human face, 'Impunidad'*, s. 36 (Správa o regionálnom rozvoji v Latinskej Amerike v rokoch 2013 – 2014: bezpečnosť občanov s ľudskou tvárou, „Beztrestnosť“).
[2] Tamtiež, *„Las carceles“* (s. 122) („Väznice“).
[3] Údaje za Guatemalu/Honduras, tamtiež (s. 150); 34 európskych krajín: *Confederation of European Security Services (CoESS), Private Security Services in Europe, Facts & Figures*, 2011, s. 143, (Konfederácia európskych poskytovateľov bezpečnostných služieb (CoESS), Súkromné bezpečnostné služby v Európe, Fakty a čísla).
[4] *Association of European Border Regions (AEBR), Cross-border Cooperation in Latin America: Final Report, 2010, 'Obstacles Identified'*, s. 48, (Združenie európskych pohraničných regiónov (AEBR), Cezhraničná spolupráca v Latinskej Amerike: záverečná správa, 2010, „Zistené prekážky“).

Ukazovatele ohrozenia verejnej bezpečnosti znázorňujú, do akej miery je výrazný vplyv zločineckých skupín na najzraniteľnejšie štáty. V Strednej Amerike sú tieto ukazovatele mimoriadne vysoké a v Karibiku sa pohybujú výrazne nad svetovým priemerom. V mnohých krajinách patria počty vrážd medzi najvyššie na svete a pohybujú sa výrazne nad „epidemickou" úrovňou 10 vrážd na 100 000 obyvateľov. Táto vysoká miera vrážd súvisí tiež s neprijateľne vysokou úrovňou iných trestných činov, čo vážne ovplyvňuje kvalitu života občanov. Najnovšia správa Rozvojového programu Organizácie Spojených národov (UNDP) 2013 – 2014 uvádza dôsledky, ktoré nedostatočná bezpečnosť prináša pre hospodársky a sociálny rozvoj[5].

Mnohé násilné trestné činy majú pôvod v organizovaných zločineckých skupinách, ktoré súperia o lukratívne trasy na obchodovanie s drogami a o územnú kontrolu. Podľa zdrojov Organizácie amerických štátov (OAS)[6] prechádza až 80 % nelegálnych drog zabavených pri vstupe do Spojených štátov práve cez Strednú Ameriku a Mexiko. Karibské ostrovy fungujú ako významné tranzitné pásmo pre dodávky drog z Južnej Ameriky do Európy, USA a Kanady. V roku 2009 bolo v tomto regióne zabavených viac ako sedem ton kokaínu (hydrochloridu)[7].

Organizovanú trestnú činnosť dopĺňa a podporuje množstvo ďalších činností, medzi ktoré patrí obchodovanie so zbraňami, vydieranie a rozsiahle pranie špinavých peňazí. Zneužívanie drog, obchodovanie s drogami na miestnej úrovni a súvisiaca trestná činnosť sú na vzostupe rovnako ako pranie špinavých peňazí, únosy a vraždy. Útoky na majetok a bežná trestná činnosť sú takisto rozšírené.

Obzvlášť ohrozené sú zraniteľné skupiny obyvateľstva (ako sú ženy a mladí ľudia). Mladí ľudia sa nechajú ľahko zatiahnuť do trestnej činnosti a sú často hlavnými obeťami násilia. Ženy sú obeťami v prípade jednej pätiny vrážd v Latinskej Amerike a Karibiku, pričom celosvetový priemer je jedna jedenástina spáchaných vrážd.[8]

V tejto situácii majú občania sklon strácať dôveru v schopnosť svojich vlád poskytovať základné verejné služby a už sa nespoliehajú na to, že im ich vlády zaistia bezpečnosť. V niektorých prípadoch ovláda organizovaný zločin celé regióny a štvrte.

Násilie môžu dočasne obmedziť špecifické iniciatívy, napríklad mediácia medzi osobami zapojenými do trestnej činnosti. Príkladom je prímerie gangov v Salvádore, kde počet vrážd klesol od marca 2012 o 50 %. Zainteresované strany sa však zhodujú v tom, že na to, aby boli

[5] Odkaz na *Správu UNDP o regionálnom rozvoji v Latinskej Amerike v rokoch 2013 – 14: Bezpečnosť občanov s ľudskou tvárou*: „Mnoho ľudí uvádza, že už ani nevychádzajú von na nákupy alebo vo voľnom čase."
[6] OAS, *Report on the Drug Problem in the Americas*, 2013 (Správa o drogovej problematike na americkom kontinente).
[7] OAS, *Report on Citizen Security in the Americas*, 2012, s. 91 (Správa o bezpečnosti občanov na americkom kontinente). Zabavenia sa vzťahujú na Bahamy, Dominikánsku republiku, Svätý Vincent a Grenadíny, Jamajku a Trinidad a Tobago.
[8] OAS, *La Seguridad Publica en las Américas*, 2008 (Verejná bezpečnosť na americkom kontinente).

tieto snahy udržateľné, je potrebná politická podpora vlády a trvalé komplexné úsilie zamerané na riešenie základných príčin tohto násilia.

Na túto krízu v oblasti verejnej bezpečnosti začala dôrazne reagovať občianska spoločnosť – vyzýva zákonné orgány na reformy a žiada medzinárodných darcov o podporu. Iniciatívy občianskej spoločnosti zahŕňajú podporovanie obhajcov ľudských práv a obetí násilia; presadzovanie zmierenia, občianstva a dodržiavania zásad právneho štátu a práv migrantov; snahu o znižovanie dopytu po drogách a podporovanie hospodárskych iniciatív a samostatnej zárobkovej činnosti.

Vzájomne prepojené bezpečnostné problémy, najmä v súvislosti s obchodovaním s drogami, majú vplyv aj za hranicami regiónu.

Obchodovanie s drogami a rozšírenie gangov potenciálne znamenajú vážne riziko pre EÚ, ktorej podiel na celosvetovej spotrebe kokaínu predstavuje 26 %. Významná časť kokaínu smerujúca do Európy aj naďalej prechádza cez Karibskú oblasť. Spoločná správa Európskeho monitorovacieho centra pre drogy a drogovú závislosť (EMCDDA) a Europolu s názvom *Kokaín: vyhliadky Európskej únie v globálnom kontexte* (2010) zdôraznila, že sa výrazne zvýšil obchod s kokaínom určeným pre Európu, ktorý prechádza cez Južnú a Strednú Ameriku. Ďalšia správa okrem toho konštatuje, že drogové kartely z Latinskej Ameriky sú trvalo zastúpené vo viacerých krajinách EÚ (predovšetkým v Taliansku, Holandsku a Španielsku).[9] Siete nedovoleného obchodovania oslabujú úsilie o stabilizáciu periférnych oblastí EÚ, najmä v Guinejskom zálive.

III. Reakcia EÚ

EÚ čelí tomuto problému z pozície dlhoročného partnera pre rozvoj oboch subregiónov. Podporuje **bezpečnostnú stratégiu pre Strednú Ameriku** (ESCA) prijatú na konferencii v roku 2011 v Guatemale a koordinovanú Integračným systémom Strednej Ameriky (SICA), a **bezpečnostnú stratégiu pre Karibik**, ktorú prijali vo februári 2013 hlavy štátov Karibského spoločenstva (CARICOM).

Podpora EÚ prispeje k lepšiemu využívaniu nových a existujúcich dohôd, najmä spoločnej stratégie EÚ a karibských štátov a dohody o pridružení medzi EÚ a Strednou Amerikou. Táto podpora sa bude zakladať na dlhodobých skúsenostiach v oblasti spolupráce s týmto regiónom a bude mať za cieľ dosiahnuť efektívnejšie využívanie existujúcich nástrojov spolupráce. Takisto sa bude opierať o celý rad sektorových dialógov a mechanizmov

9 Europol, *Impact of Mexican OCGs on the OC situation in Europe, Scan Policy Brief — Threat Notice 2012-2013* (Vplyv mexických organizovaných zločineckých skupín na situáciu v oblasti organizovaného zločinu v Európe, krátky súhrn – oznámenie o hrozbách 2012 – 2013).

spolupráce, akými sú napríklad regionálne dialógy o drogách, migrácii a rodových otázkach, ako aj bilaterálne dialógy na národnej úrovni o drogách a bezpečnosti.

Reakcia EÚ odráža pretrvávajúce obavy z hrozieb plynúcich z organizovanej trestnej činnosti a zlyhania štátu, ktoré sa uvádzajú už v **bezpečnostnej stratégii EÚ na rok 2003**[10]**,** a je v súlade s **komplexným prístupom EÚ k vonkajším konfliktom a krízam**, ktorý vznikol v roku 2013[11]. Prístup EÚ vychádza aj z ďalších dokumentov o politikách EÚ:

- stratégia vnútornej bezpečnosti, ktorá sa zaoberá medzinárodnými zločineckými sieťami, praním špinavých peňazí, korupciou a nedovoleným obchodovaním (COM/2010/673),
- program zmien, ktorý uznáva vzťah medzi bezpečnosťou a rozvojom, demokraciou, ľudskými právami a právnym štátom (KOM/2011/637 v konečnom znení),
- oznámenie *Ľudské práva a demokracia v centre vonkajšej činnosti EÚ — smerom k účinnejšiemu prístupu* [KOM(2011) 886],
- protidrogová stratégia (2013 – 2020), so zameraním na vyvážený, na dôkazoch založený prístup k protidrogovej politike (2012/C 402/01),
- oznámenie *Korene demokracie a trvalo udržateľného rozvoja: spolupráca Európy s občianskou spoločnosťou v oblasti vonkajších vzťahov* (COM/2012/492 final),
- stratégia na boj proti nedovolenému hromadeniu ľahkých a ručných zbraní (RĽZ) a ich munície, v ktorej sa zdôrazňuje Latinská Amerika ako región postihnutý šírením a nadmerným hromadením RĽZ (5319/06),
- dokument o konkrétnych opatreniach na posilnenie vonkajšieho rozmeru EÚ v boji proti obchodovaniu s ľuďmi (19. novembra. 2009 – 11450/5/09 REV 5),
- oznámenie o boji proti korupcii v EÚ [KOM(2011) 308 v konečnom znení], v ktorom sa zdôrazňuje potreba vybudovať protikorupčné kapacity v partnerských krajinách,
- štúdia Európskeho parlamentu „Hodnotenie prístupu EÚ k reforme sektora bezpečnosti“, s jej integrovaným prístupom založeným na ľudských právach, ktorý posilňuje efektívnosť a zodpovednosť sektora bezpečnosti (PE 433.837).

EÚ takisto berie do úvahy štúdie a odporúčania vydané príslušnými multilaterálnymi inštitúciami, najmä správy UNDP o bezpečnosti občanov v Latinskej Amerike (2013) a v Karibiku (2012), a správy OAS o drogovej problematike na americkom kontinente (2013) a o verejnej bezpečnosti na americkom kontinente (2008).

Stratégia bude v Strednej Amerike a Karibiku sledovať tieto ciele:

Cieľ I: Ďalej rozvíjať spoločný program pre verejnú bezpečnosť s daným regiónom

10 bezpečnostná stratégia EÚ na rok 2003, neskôr aktualizovaná a opätovne potvrdená Európskou radou v roku 2008.
11 spoločné oznámenie Komisie a PK/VP Európskemu parlamentu a Rade z 11. decembra 2013 o komplexnom prístupe EÚ k vonkajším konfliktom a krízam [JOIN (2013) 30 final].

Hlavným nástrojom na dosiahnutie tohto cieľa bude intenzívnejší **politický dialóg**. EÚ bude spolupracovať s partnerskými vládami na národnej a regionálnej úrovni, nadväzujúc na regionálne stratégie prijaté Strednou Amerikou a Karibikom, s cieľom vytvoriť spoločný politický a operatívny program. Tým by sa mala zabezpečiť transparentnosť a lepšia orientácia pre všetkých zainteresovaných na oboch stranách.

Vysoká predstaviteľka a Komisia prostredníctvom zavedených kanálov zabezpečia, aby mali EÚ a jej členské štáty vhodné príležitosti na vymieňanie si potrebných informácií s cieľom zlepšiť synergie a koherentnosť svojich jednotlivých činností.

I.1 Program spolupráce založený na kľúčových bezpečnostných výzvach na národnej úrovni

Delegácia EÚ a veľvyslanectvá členských štátov EÚ v danej hostiteľskej krajine budú úzko spolupracovať pri analyzovaní situácie verejnej bezpečnosti. V tejto súvislosti bude mimoriadne užitočná analýza konfliktov a schopnosť ponúkať alebo podporovať mediáciu v dlhotrvajúcich konfliktoch.

I.2 Regionálne dialógy so Strednou Amerikou a Karibikom

<u>EÚ – Stredná Amerika</u>

Prijatie novej regionálnej bezpečnostnej stratégie pre Strednú Ameriku (ďalej len „ESCA“) v roku 2011 zo strany krajín Strednej Ameriky bolo významným úspechom. Skutočnosť, že krajiny Stredoamerického integračného systému (SICA) spoločne pracovali na otázke tak úzko súvisiacej s národnou suverenitou, predstavovala dôležitý krok v procese regionálnej integrácie a pri hľadaní príležitostí pre medzinárodnú spoluprácu. Spoločne s predbežným nadobudnutím platnosti dohody o pridružení medzi EÚ a Strednou Amerikou a čoskoro aj dohody o politickom dialógu a spolupráci bude ESCA ponúkať nové príležitosti na posilnený politický dialóg o verejnej bezpečnosti medzi EÚ a Strednou Amerikou.

Hlavným koordinátorom v tejto oblasti bude Generálny sekretariát SICA, a to sčasti prostredníctvom skupiny priateľov ESCA.

Medzi otázky, ktoré by sa počas týchto diskusií s regionálnymi orgánmi Strednej Ameriky mohli riešiť, patria:

- najnovšie trendy a vývoj situácie v oblasti regionálnej bezpečnosti, pričom sa zohľadnia najlepšie postupy a získané poznatky,

- politiky a právne predpisy v oblasti verejnej bezpečnosti na boj proti trestnej činnosti a beztrestnosti, podpora inkluzívneho prístupu k predchádzaniu trestnej činnosti a k rehabilitácii, pomoc obetiam a zmierenie,
- inštitucionálne prostredie verejnej bezpečnosti, potreby budovania kapacít a plánované komplexné reformy v sektore spravodlivosti a bezpečnosti (polícia, nápravnovýchovný systém a súdnictvo),
- medzinárodná a regionálna spolupráca medzi krajinami Strednej Ameriky a príležitosti, výzvy a ťažkosti súvisiace so zavádzaním bezpečnostnej stratégie pre Strednú Ameriku, v tejto súvislosti by sa pozornosť mala venovať prekážkam spolupráce v širšom kontexte, ako sú nevyriešené otázky hraníc;
- pridaná hodnota spolupráce EÚ a jej vplyv, ako aj prípadné budúce potreby a smerovanie spolupráce.

Spoločná stratégia EÚ – Karibik

EÚ a Karibské fórum štátov AKT (CARIFORUM) prijali v novembri 2012 spoločnú stratégiu pre partnerstvo EÚ – Karibik, ktorej cieľom bolo vytvorenie silnejšieho partnerstva medzi EÚ a Karibskou oblasťou. Toto partnerstvo sa snaží prekonať tradičný vzťah darca-príjemca s cieľom vytvoriť rámec pre spoločné záujmy, ktorý by zahŕňal okrem tradičných otázok rozvojovej spolupráce a obchodných vzťahov aj politický rozmer. Trestná činnosť a bezpečnosť tvoria spoločne jednu z piatich prioritných oblastí partnerstva.

V tomto rámci a podľa článku 8 dohody o partnerstve AKT – EÚ vedie EÚ so zoskupením CARIFORUM pravidelný politický dialóg, pričom sa v plnej miere zohľadňujú ustanovenia vlastnej bezpečnostnej stratégie regiónu, ktorú prijali hlavy štátov CARICOM-u vo februári 2013.

Kľúčovými aktérmi v tejto oblasti sú Karibská implementačná agentúra v oblasti kriminality a bezpečnosti (IMPACS), systém regionálnej bezpečnosti (RSS), Karibská finančná akčná skupina (CFATF) a Karibská rada pre presadzovanie práva v colnej oblasti (CCLEC). Mnohým z týchto agentúr EÚ poskytla finančnú podporu v rámci 10. Európskeho rozvojového fondu.

***

Vhodné mechanizmy na prepojenie oboch už spomenutých regionálnych dialógov budú dohodnuté s členmi SICA a CARICOM-u. Dobrým nástrojom by mohol byť existujúci koordinačný mechanizmus SICA – CARIFORUM.

I.3 Dialóg EÚ – CELAC

Existujúci akčný plán EÚ – CELAC predstavuje zastrešujúci rámec pre spoluprácu medzi oboma regiónmi. Hoci zahŕňa niektoré dôležité otázky týkajúce sa bezpečnosti (najmä drog a migrácie), neobsahuje problematiku verejnej bezpečnosti ako takú.

V potenciálnej kapitole v rámci akčného plánu EÚ – CELAC by sa mohli pomenovať oboma regiónmi spoločne chápané hlavné výzvy, určiť spoločné zásady, ktorými sa majú riadiť spoločné opatrenia, a stanoviť hlavné body pracovného programu dohodnutého medzi oboma regiónmi, pokiaľ ide o dialóg a spoluprácu.

Bezpečnostné otázky týkajúce sa tejto stratégie by sa mohli prerokovať v rámci bilaterálnych politických dialógov (s členmi spoločenstva CELAC, ktorí majú záujem).

Iniciatívy zahrnuté v tejto stratégii budú vychádzať z výsledkov – ak sú relevantné – existujúcich sektorových dialógov (o drogových prekurzoroch v prípade Bolívie, Čile, Kolumbie, Ekvádoru, Peru, Venezuely and Mexika, o bezpečnosti v prípade Mexika a o drogách v prípade Brazílie).

I.4 Posilnenie koordinácie s inými relevantnými aktérmi

Cieľom EÚ je posilniť diskusie o bezpečnosti v regióne s príslušnými multilaterálnymi a medzinárodnými organizáciami, ktoré majú značný stupeň odbornosti, ako sú OAS, Medziamerická rozvojová banka, Svetová banka, orgány OSN (ako UNDP a Úrad Organizácie Spojených národov pre drogy a kriminalitu—UNODC, Spoločenstvo národov a SEGIB[12]). EÚ bude takisto podporovať diskusie s príslušnými medzinárodnými a regionálnymi organizáciami občianskej spoločnosti (napr. s univerzitami, expertnými skupinami a monitorovacími strediskami). Nadácia EULAC by takisto mohla zohrávať užitočnú úlohu pri zlepšovaní pochopenia problému.

Okrem toho sa EÚ bude usilovať o zintenzívnenie diskusií o bezpečnostnej situácii v Strednej Amerike a Karibiku s USA a Kanadou, keďže obe tieto krajiny sú významnými aktérmi, pokiaľ ide o túto problematiku.[13] Obidve krajiny nedávno prijali komplexný prístup, ktorý, podobne ako prístup EÚ, zahŕňa budovanie inštitucionálnych kapacít, predchádzanie násiliu a znižovanie dopytu po drogách.

Cieľ II: Posilniť schopnosť vlád poskytovať kvalitné verejné služby

[12] Iberoamerický generálny sekretariát.
13V prípade Kanady s osobitným zameraním na Karibik.

II a) Podpora legislatívnych a regulačných reforiem zameraných na posilnenie zodpovednosti

Pokrok sa dosiahol, pokiaľ ide o legislatívne a správne mechanizmy, na ktorých je založená kapacita štátov poskytovať služby týkajúce sa verejnej bezpečnosti. Táto kapacita je však naďalej obmedzená a existuje jasný potenciál pre ďalšiu spoluprácu medzi EÚ, agentúrami členských štátov a inštitúciami regiónu. Takáto spolupráca by sa mohla zvážiť v oblastiach, ako je **reforma sektora spravodlivosti a bezpečnosti; legislatívne a regulačné reformy a reformy politík s cieľom posilniť ľudské práva; nedovolené obchodovanie; pranie špinavých peňazí a boj proti korupcii a beztrestnosti.**

V oblastiach ako je protidrogová politika, predchádzanie zneužívaniu drogových prekurzorov, pranie špinavých peňazí a verejné zdravie by sa mala rozvíjať posilnená spolupráca založená na súčasných činnostiach v rámci programu spolupráce medzi Latinskou Amerikou a Európskou úniou v oblasti protidrogových politík (COPOLAD) a programu zameraného na kokaínovú trasu.[14] Táto spolupráca by mohla zahŕňať zdieľanie informácií a operačné výmeny medzi inštitúciami regiónu, ako sú napr. **Medziamerická kontrolná komisia pre zneužívanie drog (CICAD), Policajné spoločenstvo amerického kontinentu (AMERIPOL), Karibská realizačná agentúra v oblasti kriminality a bezpečnosti (IMPACS)**, ako aj orgány ako **Europol, Interpol, Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť (EMCDDA) a Námorné centrum analýz a operácií — narkotiká (MAOC-N).** V rámci každej spolupráce by sa zohľadňovala kapacita, priority a zákonný mandát dotknutých agentúr a krajín a jej cieľom by bolo zlepšenie pracovných mechanizmov regionálnych sietí.

Mali by sa podporovať aj ďalšie prvky, napríklad legislatívny a regulačný rámec na ochranu detí, žien a iných zraniteľných skupín (predovšetkým z toho dôvodu, že sú často najvážnejšie postihované násilím a nedostatočnou bezpečnosťou), ako aj transparentnosť výdavkov súvisiacich s bezpečnosťou a posilnenie demokratického dohľadu zo strany parlamentov (za podpory ombudsmanov a orgánov auditu). V spolupráci s miestnymi organizáciami by sa mohli zvážiť osobitné činnosti s cieľom podporiť formulovanie relevantných politík a zohľadňovať pritom príslušné rámce, napríklad rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN č. 1325 o ženách, mieri a bezpečnosti.

II b) Budovanie kapacít orgánov činných v trestnom konaní, súdnych a nápravných orgánov

V rámci spolupráce medzi Strednou Amerikou, Karibikom a EÚ by sa mala podporovať komplexná a vyvážená **reforma inštitúcií sektora spravodlivosti a bezpečnosti** (vrátane nápravnovýchovného sektora a politík na podporu rehabilitácie a alternatív k uväzneniu).

14V prípade posledného menovaného programu vrátane projektov, ako je projekt PRELAC týkajúci sa chemických prekurzorov a projekt GAFISUD týkajúci sa prania špinavých peňazí.

Mala by byť sprevádzaná podporovaním politík na boj proti nedovolenému obchodovaniu, praniu špinavých peňazí, korupcii a beztrestnosti. Podporiť by sa mohli aj politiky zamerané na posilnenie regulácie a dohľadu nad súkromnými bezpečnostnými spoločnosťami a vymieňanie najlepších postupov v oblasti kontroly presunov konvenčných zbraní.[15]

Okrem toho, na základe oznámenia Komisie o schéme odbornej prípravy v oblasti presadzovania práva[16], by mohol existovať priestor na konzistentnejšiu a efektívnejšiu podporu pre región pri budovaní kapacít presadzovania práva prostredníctvom odbornej prípravy alebo výmeny poznatkov a osvedčených postupov (úlohu by mohli zohrávať EUROPOL a CEPOL). Projekty twinningového typu, ktoré sa v súčasnosti v rámci EÚ vykonávajú, by tiež mohli poskytnúť dobrý model pre budúcu spoluprácu s regiónom.

Podporou rozvíjania národných a regionálnych kapacít na zber a analýzu **štatistických údajov** o trestnej činnosti a na monitorovanie vývoja trestnej činnosti by sa takisto posilnilo rozhodovanie na základe dôkazov a medzinárodná spolupráca v regióne.

II c) Podpora vlád v ich úsilí posilniť postavenie komunít

Činnosti v rámci spolupráce sa vykonávajú v partnerstve s vládami a komunitami, ktorým sú určené, pričom cieľom je sociálno-ekonomický rozvoj a zníženie násilia. V Strednej Amerike a Karibiku sú zamerané predovšetkým na podporu mierumilovných metód riešenia konfliktu v spoločnosti a rozvíjanie príležitostí pre všetky zložky obyvateľstva.

V nadväznosti na ďalšiu analýzu by oblasti spolupráce mohli zahŕňať: podporu hospodárskeho rastu; podporu odborného vzdelávania a podnikania ako prostriedkov, ktoré poskytujú ľuďom zamestnanie a alternatívy k trestnej činnosti; podporu pre obete násilia (v prípade potreby tiež prostredníctvom humanitárnej pomoci); projekty zmierenia, rehabilitácie a opätovnej integrácie; rozvíjanie alternatív k uväzneniu za menej závažnú trestnú činnosť; ochranu zraniteľných skupín v spoločnosti; posilňovanie mechanizmov dohľadu zo strany občianskej spoločnosti a podporu pre iniciatívy zamerané na mediáciu, budovanie mieru a znižovanie dopytu po drogách.

***

Pokiaľ ide o cieľ II, ako prvý krok, EÚ a členské štáty zmapovaním stanovia činnosti relevantné pre oblasť verejnej bezpečnosti, ktoré vykonávajú. Táto mapa bude uľahčovať výmenu skúseností, poskytovať informácie o možných synergiách a oblastiach pre ďalšie činnosti a pomôže vyhnúť sa duplicite. Mala by sa pravidelne aktualizovať a poskytovať hostiteľským krajinám a iným darcom, a premietne sa do spoločného plánovania. Touto stratégiou sa bude riadiť budúca činnosť EÚ a členských štátov v tejto oblasti.

15 Podľa zmluvy o obchode so zbraňami.

16 „Zriadenie európskej schémy odbornej prípravy v oblasti presadzovania práva“, COM(2013) 172 final.

EÚ uplatní pri svojej práci v oblasti reforiem právneho štátu, súdnictva a sektora bezpečnosti aj poznatky získané prostredníctvom civilných misií EÚ v iných regiónoch sveta. S cieľom podporiť politický dialóg a spoluprácu s regiónom by sa pri plánovaní a vyhodnocovaní činností zahrnutých do tejto stratégie mohli využívať interné odborné znalosti oddelení ESVČ, ktoré plánujú a vedú uvedené misie, a v prípade potreby aj interné odborné vojenské znalosti.

Na požiadanie by sa mohli podporiť aj prebiehajúce alebo budúce snahy rôznych aktérov v regióne o mediáciu, či už snahy v rámci jedného štátu alebo medzi štátmi.

Cieľ III: Podpora regionálnej a medzinárodnej spolupráce týkajúcej sa operačných činností s cieľom bojovať proti ohrozeniu bezpečnosti v Strednej Amerike a Karibiku

EÚ bude podporovať diskusie a spoluprácu medzi regionálnymi inštitúciami a medzinárodnými aktérmi, najmä s ohľadom na nadregionálne aspekty organizovanej trestnej činnosti. Krajiny tohto regiónu čelia podobným problémom a majú vo všeobecnosti podobné inštitúcie; výmeny poznatkov slúžia na posilnenie ich spoločnej kapacity.

Toto úsilie môže mať formu výmenných programov medzi špecializovanými agentúrami alebo podpory starostlivo cielených pokusov o nadregionálnu spoluprácu. Zvýšené zapojenie organizácií ako **Europol, Eurojust a Frontex** v medziach ich právomocí a v užšej spolupráci s regionálnymi organizáciami/iniciatívami by mohlo byť v tejto súvislosti užitočné.

Osobitná pozornosť by sa mala venovať tomu, aby členské štáty (napr. styční úradníci) a agentúry EÚ lepšie prepojili zdroje v regióne. To by mohlo zahŕňať zlepšenie spolupráce v oblasti presadzovania práva a súdnictva a posilnenie spolupráce medzi regionálnymi sieťami, ako sú napríklad siete regiónu **Sieť prokurátorov proti organizovanému zločinu (REFCO), Iberoamerická sieť pre medzinárodnú právnu spoluprácu (IberRed), Konferencia ministrov spravodlivosti latinskoamerických krajín (COMJIB)** a európske siete.

V súlade so spoločným oznámením – Stratégia kybernetickej bezpečnosti EÚ [JOIN (2013)1 final z februára 2013] bude súčasťou tejto stratégie snaha viesť dialóg s príslušnými medzinárodnými partnermi, aby sa zabezpečili účinné obranné kapacity, určili oblasti spolupráce a aby sa predchádzalo zdvojovaniu úsilia v oblasti kybernetickej bezpečnosti a boja proti počítačovej kriminalite.

Vytváraniu regionálnych sietí by mohlo pomôcť podporovanie ďalších spoločných činností, ako napr. podpora rozvoja koordinačných mechanizmov na riešenie zložitých kríz s mnohými rozmermi a pomoc pri uplatňovaní **účinnejšej reakcie na krízy a rozvoji schopnosti včasného varovania.**

Záver

Nedostatočná bezpečnosť v Strednej Amerike a Karibiku škodí miliónom ľudí pri ich každodennom živote a postihuje ľudské práva, právny štát a hospodársky rozvoj v regióne. Je významnou prekážkou regionálnej stability a spolupráce.

Rovnako ako vlády tohto regiónu, musí sa aj Európa snažiť postaviť sa tejto výzve. Ohrozené je jej dlhodobé partnerstvo a hospodárske a bezpečnostné záujmy. EÚ ponúka dialóg a praktickú spoluprácu s vedomím, že sa môže od svojich partnerov rovnako veľa naučiť, ako im môže odovzdať. Vďaka tejto stratégii sa EÚ vydáva na stretnutie so svojimi partnermi v Strednej Amerike a Karibiku vybavená transparentným a komplexným prístupom.

Touto stratégiou sa bude riadiť naša spolupráca s partnerskými krajinami v oblasti bezpečnosti. Práca s partnermi na subregionálnej a národnej úrovni by sa mala začať čo najskôr, pričom samit EÚ – CELAC, ktorý sa uskutoční v roku 2015, by mohol pre celý kontinent predstavovať vhodnú príležitosť na politické hodnotenie stratégie a spoločné rozhodnutia.